

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА – БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЈЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовано Комисију:

Комисију је именовало Наставно-научно веће Филолошког факултета на сједници од 15. марта 2017. године.

2. Састав Комисије:

1. Ментор

др Душан Иванић, професор емеритус, Филолошки факултет – Београд

Ужа научна област: Нова српска књижевност

Датум избора у звање: 1997/2015.

Чланови

2. др Весна Матовић, научни саветнику (у пензији), Институт за књижевност и уметност - Београд

Ужа научна област: Нова српска књижевност

Датум избора у звање: 28. 05. 2008.

3. др Јован Делић, редовни професор, Филолошки факултет – Београд

Ужа научна област: Српска књижевност

Датум избора у звање: 15. 07. 2009.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име, име једног родитеља, презиме	Милан, Јован, Миљковић
Датум и место рођења	27.08.1980, Београд (Савски венац)
Наслов мастер рада	<i>Децентрирање индивидуалних и колективних идентитета – номадски субјекат и наратив у романима Давида Албахарија – Цинк, Мамац, Снежни човек</i>
Датум и место одбране мастер рада	24. 06. 2010, Филолошки факултет, Београд
Научна област из које је стечено академско звање дипломирани филолог српског језика и књижевности – мастер	Српска књижевност

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

МОДЕРНО, ПОПУЛАРНО И ТРАДИЦИОНАЛНО У ПОЕЗИЈИ ЧАСОПИСА *ДЕЛО* (ДРУГА СЕРИЈА, 1902–1915)

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У уводном поглављу докторанд даје пресјек дистинктивних обиљежја (српске) књижевности на почетку 20. вијека, посебно оних поетичких одлика које упућују на природу њене модернизације. Наводе се и други, неријетко доминантни поетички токови ослоњени на претходне епохе или одређене жанрове, као што је родољубива поезија. Напомињући да међу проучаваоцима периода српске књижевности и српске културе 1900–1915. постоје опречни ставови око степена и природе њихове модернизације, у уводном поглављу даје се и кратко образложење о избору примарне грађе (лирска поезија у другој серији часописа *Дело*) и начина представљања резултата истраживања.

У поглављу „Широка мрежа модернизације: политика, привреда, уметност“ поред књижевног поља у разматрање се узимају и друга поља друштвеног и културног живота (политички, привредни, позоришни, ликовни), на којима владају слични, амбивалентни процеси модернизације, односно отпора промјенама које су захватале српску културу. Докторанд истиче да се веза између различитих поља не посматра у перспективи узрочно-посљедичних односа, већ посредством теоријских схватања о динамичким и статичким процесима у култури (Ј. Лотман).

У поглављу „О основним појмовима“ даје се кратак преглед термина на којима се заснива анализа поезије у *Делу*: модерно, традиционално, популарно, књига за народ, жанр, лирска поезија, студије периодике, поље. Највише простора дато је појмовима модерно, традиционално и популарно, а истакнуто је и да појам популарно може да обухвата популарно као традиционално (које се ослања на традиционалне књижевне обрасце) и популарно као модерно (у смислу изражавања укуса и очекивања средње класе као носиоца модерности).

У четвртном поглављу („Српска књижевност и књижевна периодика на почетку 20. века“) контекстуализују се процеси модернизације и отпори тим процесима, на примјеру књижевних и књижевно-научних часописа, који су у највећем броју случајева имали јасну просвјетитељску/просвјетивачку мисију у српској култури (*Српски књижевни гласник*, *Босанска вила*, *Бранково коло*, *Звезда* Ј. Веселиновића, *Звезда* Б. Нушића), *Полицијски гласник* и *Дело*). Докторанд расправља питање како су часописи, због намјере да просвјетљују „народ“, утицали на сужавање или отварање простора за облике популарне књижевности, уз краћи осврт на значај и утицај критичких ставова Љ. Недића, Б. Поповића, С. Јовановића, Ј. Скерлића.

У поглављу „Часопис *Дело*: од прве до друге серије“ докторанд даје дијахронијски и дјелимично тематски, односно жанровски пресјек прилога у *Делу* (период 1894–1899. и 1902–1915); такође се, у одређеној мјери, реконструира и политички профил часописа (основан је као гласило Радикалне странке), али и значајан степен хетерогености и поетичке отворености у објављивању књижевних прилога. Приказ прве серије је заснован на ранијим истраживањима, а друга серија се детаљније описује по узору на опис прве: уз истицање важних политичких тема у часопису и разноврности прилога из области умјетности и књижевности. Поред тога, у описивању друге серије посебна пажња посвећена је опису рубрика, односно промјена у рубрикама током тринаест година излажења часописа, како би се показало на који начин је у часопису заступана књижевност.

Шесто поглавље је усредсређено на ону поезију која је заснована на старијим поетичким моделима и струјама: романтизам, поезија „на народну“ („Веза са традицијом: песници на прелазу векова“). Избор лирске поезије у овом поглављу заснива се на пет цјелина: а) љубавна поезија, б) поезија опозиције село–град, в) родољубива поезија, г) поезија клонулости и резигнације, д) пјесме витализма и уживања. Нарочита пажња посвећена је Милораду Петровићу Сељанчици, изузетно популарном пјеснику тог времена, који (по мишљењу докторанда) представља модел популарне културе засноване на обрасцима фолклорне традиције. Поред М. Петровића Сељанчице истиче се и мјесто поезије Саве Д. Петровића у популарној култури, на примјеру пјесме „Адио, Маре“ (у 20. веку, као шлагер-песма). У овом поглављу се говори о: Душану Малушеву, Момчилу Милошевићу, Милутину Јовановићу, Јакову Шантићу, Владимиру Ћоровићу, Драгиши Лапчевићу, Проки Јовкићу, Анти Тресић-Павичићу, М. П. Стефановићу, Тодору Ђукићу, Авди Карабеговићу, Стевану Петрову Бешевићу, Стевану Шумкарцу.

У седмом поглављу („Песници српске модерне – Пандуровић, Дис, Стефановић, Бојић“) посебна пажња је посвећена лирици српских модерниста, нарочито лирици С. Пандуровића и В. Петковића Диса, који нису били високо вредновани почетком 20. века (Ј. Скерлић), али су добили видно мјесто у другој серији *Дела*. Истичу се тематске сличности српских модерниста са песницима традиционалне оријентације, а наглашава се да су неке од канонских пјесама епохе изашле управо у *Делу* („Нирвана“ В. П. Диса, 1905). Највише простора поред Пандуровића и Диса дато је у овом поглављу песмама Милутина Бојића, којих је и по броју највише (нарочито у периоду 1910–1911), док се за С. Стефановића истиче да је у поезију модерне донио особен принцип амбивалентности, апстрактности и неодређености. Такође се даје кратак осврт на необичну појаву есеја Јована Дучића „Споменик Војиславу“, будући да у *Делу* није објављена ниједна ни његова ни Ракићева пјесма, а поетичка и естетичка начела из Дучићевог текста углавном не одговарају поетици пјесама које су излазиле у другој серији *Дела*. На крају, када је реч о родољубивој поезији, посебно место заузимају пјесме Вељка Петровића и Владислава Петковића Диса

Осмо поглавље, „Женско ауторство у *Делу*“, посвећено је поезији жена, невеликој, али препознатљивој: Даница Марковић, Јелена Димитријевић, Јела Спасић, Косара Цветковић, Кристина Ристић, Јела Лукићева, Марија Туцаковић-Гргић. Докторанд поезију жена издваја сматрајући да позиција жене-ствараоца представља показатељ природе и степена модернизације, ослањајући се и на чињеницу да се женско ауторство у часописима сада проучава као засебан предмет. У поглављу се такође уводи појам – *генолошки пакт* – који служи да осветли тематску, жанровску и поетичку димензију поезије жена у односу на пјесме које су писали мушкарци. Посебно мјесто се даје изразито модернистичкој поезији Данице Марковић.

Девето поглавље („Критичка рецепција поезије у *Делу*“) садржи преглед критичких текстова (књижевни прикази и рецензије) збирки поезије аутора који су објављивали у *Делу*. Уз истицање да је већина критичких приказа слабијег квалитета (када се упоређи са књижевном критиком у *Српском књижевном гласнику*), издваја се неколико кључних принципа на којима почива рецепција поезије у *Делу*: условљена позноромантичарским схватањима односа аутор-дјело-читалац, те је дјело одраз личних доживљаја самих аутора па као такво служи емотивној и психолошкој еманципацији оних који га читају. Наглашава се да извјесна анахроност омогућује да

се у овом часопису позитивно приказују дјела српских модерниста који нису наишли на одобравање критичара из *Српског књижевног гласника*.

Десето поглавље („Традиционално, модерно и популарно у полемичком контексту“) бави се полемиком која се развила између Милана Ђурчина и Милорада Петровића Сељанчице. Приказујући како се полемика ширила на друге актере (Светислава Стефановића, Милана Л. Поповића, Павла Лагарића), у овом се поглављу наглашава профилисање популарног и модерног код тадашњих стваралаца, односно у којој мјери је још био сужен простор популарне књижевности као израза грађанске класе, а не као облика који је својим поетичким обрасцима (заснованим на традицији народне поезије) одговарао очекивањима широке публике.

У закључном поглављу се резимирају претходна поглавља и наглашавају констелације модерног, популарног и традиционалног у српској поезији и култури на почетку 20. века. Такође се истиче да је императив просвјетивања „народа“ у значајној мјери условио облике и традиционалног и модерног у књижевности, док се посебно пажња посвећивала жанру родољубиве поезије, за коју се, на основу грађе из *Дела*, показало да је била тематски и идејно високо хомогена, без обзира на то ком поетичким правцу су припадали њени аутори. Таква хомогеност у пољу родољубиве поезије знак је изразито наглашене бриге и страхова који су постојали у српском друштву у вези са питањима националног идентитета.

Уз основни текст дати су и прилози: библиографија поезије објављене у другој серији *Дела*: поред домаћих аутора, који су предмет детаљније анализе у претходним поглављима, дати су подаци о преводној поезији у часопису и попис аутора пјесама у *Делу* (те се лако види степен заступљености њихових прилога).

VII ЗАКЉУЧЦИ, ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат је основну тему, МОДЕРНО, ПОПУЛАРНО И ТРАДИЦИОНАЛНО У ПОЕЗИЈИ ЧАСОПИСА *ДЕЛО* (ДРУГА СЕРИЈА, 1902–1915), истраживао с обзиром на савремена теоријска полазишта у науци о књижевности и књижевноисторијска знања о српској књижевности овог периода. Иако је тежиште на поезији у часопису *Дело* (443 јединице, од којих је мањи дио превода савремених или старијих пјесника), кандидат је овај пјеснички корпус анализирао с обзиром на основне појмове у наслову тезе, захватајући и друштвено-политички и културноисторијски оквир (економија, политика, сликарство, вајарство). Истраживањем је показао да је пјесничко поље повезано са општијим културноисторијским и цивилизацијским процесима, који се на специфичан начин преносе у жанрове лирске поезије (љубавна, родољубива, интимистичка и др.). Такође, да су подручја модерног, популарног и традиционалног у поезији често повезана, али и да међу њима траје напетост која води у полемички дискурс, с вишеструким аксиолошким ставовима, што је израз протувурјечних позиција пјесничких група и њихових поетика у првим деценијама 20. вијека. Кандидат је тему обрадио с обзиром на природу часописа, методологију и традицију изучавања периодике, на непосредан однос *Дела* и других часописа овог периода (*СКГ*, *Бранково коло*, *Босанска вила* и др.) у области лирске поезије, дотичући се и других жанрова, релевантних за основну тему (прозни прилози).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У уводу докторанд указује на противурјечна мишљења о модернизацијским процесима у Србији првих деценија 20. вијека, инсистирајући на разлучивању врста њихове рецепције (модерно – традиционално). Наглашава да је тзв. «златно доба» српске модерне у не мањој мјери обиљежено «облицима традиционалног и популарног песништва» (4), што нарочито потврђује часописна грађа. Статус лирске поезије је у околностима рађања популарне културе и идеја о аутономији књижевности постао противурјечан; кандидат сматра да је «скоро немогуће говорити о естетској аутономији продукције и рецепције лирског песништва» (11), потврђујући то ставовима о статусу родољубиве и других врста лирике, односу лирике и музике, статусу народне поезије и друштвеном статусу пјесника. Назначава као важна подручја истраживања дитинктивна обиљежја традиционалних и модерних токова лирике у часопису *Дело*, те зачетке популарне књижевности у модерном смислу те ријечи.

Докторанд је основну грађу за истраживање поезије у часопису *Дело* (1902-1915) рашчланио према групама сарадника: 1) пјесници позноромантичарске струје (Милорад Петровић Сељанчица, Димитрије Сокољанин, Пијетро Косорић/Милош Перовић); 2) пјесници српске модерне (Сима Пандуровић, Владислав Петковић Дис, Милутин Бојић, Алекса Шантић); 3) зачетници авангардних струјања (Станислав Винавер, Ранко Младеновић); 4) као посебна тематска цјелина, пјесникиње (Даница Марковић, Јелена Димитријевић, Јела Спасић, Косара Цветковић). Други чинилац класификације су врсте лирике, претежно засновано на тематској основи.

Поглавље „Широка мрежа модернизације - политика, привреда, уметност“ у начелу се тиче претпоставке о узајамном дјеловању овог поља и поља књижевности (лирике). Кандидат налази, ослањајући се на истраживања у наведеним подручјима, да у њима владају амбивалентни процеси промјена и отпора промјенама. Иако везу између различитих поља не тумачи узрочно-последичним односима, већ посредством теоријских схватања о динамичким и статичким процесима у култури (Ј. Лотман), ипак у већем степену него што је за овакво специјализовано истраживање нужно (лирика у часопису *Дело*), подређује статус поезије статусу политике, привреде, умјетности (сликарства, позоришта, вајарства) и на тај начин, посредно, истиче каузалне везе између једних и других подручја.

Прелазећи у идућем поглављу на основне појмове (модернизација, модерно, традиционално, популарно), даје простора и низу појмова који произилазе из њих или их се тичу у овом истраживању (књига за народ, жанр, лирска поезија, студије периодике, књижевмно поље). Узимајући у обзир савремена одређења појма модернизација, кандидат се задржава и на другим индикаторима овог појма, важним за књижевност, као што је публика (43-44), по њему још чврсто везана за јаке патрјархалне моделе културе и приоритет националног питања. У оба основна појма (**модерно, традиционално**) тежиште се помјера на општије, друштвено-политичке и привредне аспекте, или се илуструје приликама у другим гранама умјетности, што тек условно може бити од значаја за поезију. Уз разраду појма **популарно, популарна култура**, кандидат исцрпно анализира динамику вредновања овог вида књижевности, дјелимично занемарујући чињеницу да поље популарне (забавне) књижевности и важност периодичних издања за њен развој није отворено почетком 20. вијека, већ је постојало и у 19. вијеку. За проучавања прилога у периодици важан је методолошки екскурс посвећен студијама периодике, статусу лирике у њој и статусу оних врста прилога који се тичу лирике, односно њених аутора (нпр. критика, полемика). Укључујући у ова истраживања појам **поља** (Бурдије), аутор рада налази у њему основу ширег контекста дјеловања и настајања лирске поезије.

Четврто поглавље („Српска књижевност и књижевна периодика на почетку 20. века“) контекстуализује процесе модернизације и отпоре тим процесима унутар књижевне штампе почетком 20. вијека. Кандидат улази у веома сложен однос између периодике и књиге, образоване публике и публике слабијег образовања, улоге периодике у просвјећивању читалаца (дјеловање и прилози Богдана Поповића, Јована Скерлића и др.), а нарочито у стварању «популарне културе и књижевности» (64-65), на коју кандидат гледа из позиција њеног развоја у Енглеској и Америци. Не треба заборавити да отпор тој врсти литературе (преводне и домаће) траје од Вука Караџића и Светозара Марковића. Задржавајући се посебно на улози и идејама Богдана Поповића и Јована Скерлића, те Љубомира Недића, Слободана

Јовановића, Димитрија Митриновића, Симе Пандуровића, односно часописа које су они персонализовали (*СКГ*, *Српски преглед*, *Босанска вила*, *Бранково коло*, *Књижевна недеља* и др.), кандидат одређује мјесто друге серије *Дела*, закључивши да ова серија није имала «књижевнокритички ауторитет СКГ», али је била изразито вишегласна у књижевним прилозима (78).

Часопис *Дело* разматра се у сложеном истраживачком циклусу: од краћег описа прве (1894-1899) и друге (1902-1915) серије слиједи опис и анализа лирске поезије у том часопису, држећи се тематско-жанровских цјелина (љубавна поезија, опозиција град – село, родољубива поезија, пјесме «клонулости и резигнације», пјесме «витализма и уживања») или идући ка периодизацијским класификацијама («Песници српске модерне – Пандуровић, Дис, Стефановић, Бојић»), које такође садрже жанровске подјеле (као и у горњем оквиру). У закључним размарањима за ове цјелине кандидат је указивао на развојне трансформације (169), прилоге класичних вриједности (те се *Дело* позиционира као алтернатива СКГ, 169) и елементе модерничких процедура (статус лирског субјекта, индивидуализам).

И поглавље «Женско ауторство у *Делу*» рашчлањује се као и претходно поглавље, уз образложење за издвајање овог круга међу сарадницима часописа: за кандидата је статус женског стваралаштва један «од индикатора модернизације друштва» (171), тврдећи да је поезија жена донијела извјесне промјене «у домену традиционалног, популарног и модерног» (172). На првом мјесту је изразито окретање интимистичком (у дилеми да ли одговара природи женског или статусу жене у друштву, 174), у својеврсном «генолошком пакту» (173). Поезију жена-сарадница сврстава у групу која је блиска томе пакту (посебно Јелена Димитријевић), те у групу која се издваја од таквог стереотипа или му је антиподна (Даница Марковић) и у групу традиционалних (љубавних и родољубивих) тема, блиских «мушким гласовима и песницима» (177), «у правцу афирмисања националног и колективног идентитета» (200).

Посебно поглавље тиче се критичке рецепције поезије у *Делу*. У уводним реченицама кандидат истиче да се у критичким приказима «могу препознати кључне тачке спорења између различитих поетичких струјања у српској књижевности на почетку 20. века» (202). Те се тачке односе на генезу текстова, на однос аутора и текста, текста и читаоца, тј. публике. Поглавље се не односи само на поезију у критичким приказима, већ захвата и друге жанрове (проза). Констатујући да већина критичких текстова у *Делу* нема већи одјек у књижевноисторијским истраживањима, тврди да они «заправо на неконфликтан и неригидан начин отварају врата модерничким текстовима» Пандуровића, Диса и Исидоре Секулић. С друге стране, констатује да критичари «схватају књижевност углавном у романтичарском кључу» (206-207), да улогу књижевности виде «између поуке, забаве и чистог естетског задовољства» (207), а да поезију читају као одраз унутрашњег бића самог аутора, пјесникове душе, срца (209, 210) или идеала нације и људских идеала уопште (211). Кандидат обрађује и рецепцију других жанрова (проза) с правом истичући често парадоксалне противурјечности између модерничке оријентације одређених текстова (Исидора Секулић, Вељко Милићевића) и њиховог традиционалног разумијевања у критици. *Дело* је било отворено за хетерогене ставове, те се у њему истовремено појављују критички текстови који препознају изузетно модерне појаве (нпр. поезију Станислава Винавера). На основу овакве грађе кандидат закључује да је критика у *Делу* дјеловала на сва три подручја («традиционално, популарно и модерно»), инсистирајући пак на «идејама о аутентичности, субјективности и искрености» (224).

У некој врсти допуне претходном поглављу кандидат је посебно обрадио «Традиционално, модерно и популарно у полемичком контексту», описујући и анализирајући полемичке текстове у *Делу* око поезије Милана Ћурчина, Милорада М. Петровића Сељанчице и Светислава Стефановића или око њихових (ауто)поетичких ставова. Издваја текст Милана Л. Поповића, који је најисцрпније писао о расправама међу пјесницима (Ћурчин – М. Петровић Сељанчица), о стању савремене српске критике и о природи модерничке лирике. Исцрпније предочавајући идеје М. Ћурчина (*СКГ*, 1903) и С. Стефановића (*Пријеглед*, 1903), објављене у другим часописима, кандидат настоји обрадити шире поље - ситуацију у књижевнокритичком виђењу српске лирике првих година 20. вијека, гдје се појављују крупне дилеме о статусу модерног (модерна лирика) и традиционалног (народна књижевност и поезија ослоњена на њу), аутора и публике, о функцији пјесме, до теме која је добила наслов «Поезија као полемика» (Петровићеве пародије Ћурчинових пјесама наводи као «бескрајно комичан и забаван

ексцес», 239). У оквирима ове полемике кандидат закључује да се испољава разграниченост и подијељеност поља културе у српској средини (250).

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. “War Poetry and Visual Culture of War – the Case of *Illustrated War Chronicle* (Belgrade)“, *Zeitschrift fur Balkanologie*, 2016, 2, pp 202-216, доступно на <http://www.zeitschrift-fuer-balkanologie.de/index.php/zfb/article/view/466>
2. „Prilog analizi medijskih predstava o Albancima u srpskoj štampi 1912–1913“, *Figura neprijatelja: preosmišljavanje srpsko-albanskih odnosa*, ur. Aleksandar Pavlović, Adriana Zaharijević, Gazela Pudar, Rigels Halili, Beograd: Institut za društvenu teoriju i filozofiju: KPZ Beton, 2015, str. 145–161.
3. „Популарна књижевност и књижевна периодика: читање приповедака Јанка Веселиновића у часопису *Дело* (1894–1899, 1902–1915)“, *Јанко Веселиновић 1862-2012*, ур. Светлана Велмар Јанковић, Београд: САНУ, 2013, стр. 77–90.
4. „Књижевна критика у београдском часопису *Дело* (1902–1915)“, *Традиција просвећености/просвећивања у српској периодици*, ур. Татјана Јовићевић, Београд: Институт за књижевност и уметност, 2012, стр. 157–178.
5. „’Мушкарци за ženskim osobinama’ – o problemu maskuliniteta na početku dvadesetog veka u Srbiji“, *Genero – časopis za feminističku teoriju*, 15 (2011), str. 143–160.
6. „Његош у тематским бројевима *Нове Европе* и *Српског књижевног гласника* – конструкција и рецепција традиције“, *Књижевна историја*, 140/141, 2010, стр. 121–144.

ОСТАЛИ РАДОВИ

Текстови у часописима

1. „Are Nation and Exile a Woman? – the Case of David Albahari’s Novel *Bait*“, *Slovo*, vol. 28, no. 1 (Winter 2016), pp. 39-59.
2. „Мушка поезија у *Kulturnom dodatku Politike* 1989–2001“, *Sarajevske sveske*, 39/40, 2012, str. 237–249.
3. „Конструкције идентитета у *Писмима из Немачке* Љубомира П. Ненадовића“, *Наслеђе*, бр. 22, 2012, стр. 47–60.
4. “Subjectivity and Identity in the Novels *Tsing*, *Snow Man* and *The Bait* by David Albahari”, *Caiete de Antropologie Istorica*, 2011, pp. 294–304.
5. “Irony, carnivalization and gender identities in Fay Weldon’s novel *Spa Decameron*“, *Gender Studies*, no 10/2011, pp. 17–27.

Студије у зборницима и монографијама

1. „Један прilog о Dimitriju Tucoviću“, *En-garde 20/21*, ur. Branislav Dimitrijević, Beograd: Heinrich Böll Stiftung: Centar za kulturnu dekontaminaciju, 2016.
2. „Тело, субјекат и наратив у *Мраморној кожи* Славенке Дракулић“, *Парадигме, утицаји, рецепција: зборник радова*, ур. Биљана Дојчиновић и Зоран Пауновић, Београд: Филолошки факултет, 2013, стр. 202–219.
3. „Периодика и компаратистика: пракса и нове могућности истраживања“, *Појмовник упоредне књижевности: зборник радова*, ур. Тихомир Брајовић и Бојан Јовић, Београд: Институт за књижевност и уметност, 2013, str. 99–115.

4. "The House that Virus Built: Tracing the Changes of Spatial and Corporeal Setting in the Novel *Rabbies* by Borislav Pečić", *Frightful Witnessing: The Rhetoric and (Re)Presentation of Fear, Horror and Terror*, edited by Beth Kattelman and Magdalena Hodalska, Oxford: Inter-Disciplinary Press, 2013, pp 84-96.
5. Весна Матовић, Биљана Андоновска, Станислава Бараћ, Драгана Грбић, Татјана Јовићевић, Милан Миљковић. *Ре/визија: часописи као агенси књижевности и културе* (каталог изложбе), Београд: Институт за књижевност и уметност, 2012.
6. „Nostalgias and Mourning: The Nation in the Serbian Journal *The Spring* (1992–1996)“, Daniela Agostinho, Elisa Antz, Cátia Ferreira (Eds.), *Panic and Mourning, Cultural Tensions in Literature, Media and the Arts*, Berlin: DeGruyter, 2012, pp 49–67.
7. Биљана Андоновска, Станислава Бараћ, Милан Миљковић, „Дигитализација (књижевне) периодике иметодологија њеногпроучавања“, *Дигитализација културне и научне баштинe*, ур. Александра Вранеш, Љиљана Марковић, Гвен Александер, Београд: Филолошки факултет, стр. 443–463.
8. „Фигура аутсајдера у *Мемоарима* Јакова Игњатовића“, *Други о Србима, Срби о другима: зборник радова*, ур. Дубравка Поповић Срдановић, Ниш: Филозофски факултет Универзитетау Нишу, 2012, стр. 205–216.
9. „Субјективност тела и телесни субјект у поезији Радмиле Лазих“, *Српски језик, књижевност, уметност: зборник радова. Књ. 2, Жене: род, идентитет, књижевност*, ур. Драган Бошковић, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет: Скупштина града, 2011, стр. 341–353.
10. „Трансформација мита, историје и фолклора у драми Ива Војновића *Смрт мајке Југовића*, и њена рецепција у часописима модерне“, *ИСТИНА, МИСТИФИКАЦИЈА, ЛЉЖА В СЛАВЈАНСКИТЕ ЕЗИЦИ, ЛИТЕРАТУРИ И КУЛТУРИ*, съставители Найда Иванова, Елена Дараданова, Витка Делева, Диљана Денчева, Райна Камберова, Албена Стаменова, Мартин Стефанов, София: Лектура, 2011, стр. 591–598.
11. „Путописи у часопису *Нова Европа*– однос прошлости и садашњости“, *Нова Европа 1920 - 1941*, ур. Весна Матовић, Марко Недић и Бојан Ђорђевић, Београд: Институт за књижевност и уметност, 2010, стр. 571–585.
12. Драгана Грбић, Милан Миљковић „Селективна библиографија научних радова сарадника на пројекту“ *Жанрови у српској периодици*, ур. Весна Матовић и Миодраг Матицки, Београд: Институт за књижевност и уметност, 2010, стр. 519–550.
13. „Однос центра и периферије у роману *Баба Јага је снијела јаје* Дубравке Угрешић – стратегије отпора и превазилажење бинарне опозиције“, *Савремена проучавања језика и књижевности, књ. 2*, ур. Маја Анђелковић, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, 2010, стр. 131–145.

Прикази:

1. „Фолклор, поетика, књижевна периодика (*Фолклор, периодика, књижевна периодика, зборник радова посвећен Миодрагу Матицком*, ур. Станиша Тутњевић, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2010, 849 стр.)“, *Свеске*, бр. 98(децембар 2010), стр. 67–72.
2. „Књижевност у функцији принуде – нормe, обрасци и идентитети (Слободанка Пековић, *Књижевност у функцији принуде*, Институт за књижевност и уметност, Београд, 2010)“, *Књижевна историја*, XLII, 142, 2010, стр. 733–741.
3. „Дискурс модерне (Роберт Ходел, *Дискурс (српске) модерне*, Филолошки факултет, Институт за књижевност и уметност, Чигоја штампа, Београд, 2009)“, *Књижевна историја*, XLIII, 145, 2011, стр. 915–923.
4. „Род ће сви писати“ (*Теорије и политике рода*, ур. Татјана Росић, Institut za književnost i umetnost, Beograd, 2008), *Књиженство*, 1, 2011, доступно на

<http://www.knjizenstvo.rs/magazine.php?text=22>

Радови у неиндексираним публикацијама:

1. „Како данас читати Његоша“, *Београдски књижевни часопис*, год. 9, 32/33, 2013, стр. 151–158.
2. „Kronika palanačkog sveta“, *Beton*, br. 136, 18. jun 2013, <http://www.elektrobeton.net/mikser/kronika-palanackog-sveta/>
3. „Poezija i politika u *Kulturnom dodatku* - čitanje Bečkovića“, *Beton*, br. 126, 21. avgust 2012, <http://www.elektrobeton.net/mikser/poezija-i-politika-u-kulturnom-dodatku/>
4. „Ima li Albanaca u ovom razredu?“, *Beton*, br. 162, 19. avgust 2015, dostupno na <http://www.elektrobeton.net/mikser/ima-li-albanaca-u-ovom-razredu/>

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат је тему дисертације МОДЕРНО, ПОПУЛАРНО И ТРАДИЦИОНАЛНО У ПОЕЗИЈИ ЧАСОПИСА *ДЕЛО* (ДРУГА СЕРИЈА, 1902–1915), разматрао у ширем оквиру истраживања политичких, економских, културних, умјетничких аспеката српске историје првих деценија 20. вијека. С обзиром да је корпус пјесничких текстова ограничен на часопис *Дело* (1902-1915), извршио је њихову анализу, класификовао их према могућим жанровским мјерилима и чиниоцима модерности, популарности, традиционалности, упоредио их са текстовима објављиваним у другим часописима овог периода, описао и критички процијенио њихову рецепцију међу савременицима и у књижевноисторијским студијама. С овом дисертацијом је у српској науци о књижевности добијен научно релевантан увид у велику групу пјесничких прилога не само једног часописа, већ и једног значајног периода у развоју српске поезије.

IX ПРЕДЛОГ

На основу прегледа и вредновања резултата истраживања у докторској дисертацији МОДЕРНО, ПОПУЛАРНО И ТРАДИЦИОНАЛНО У ПОЕЗИЈИ ЧАСОПИСА *ДЕЛО* (ДРУГА СЕРИЈА, 1902–1915) Милана Ј. Миљковића, предлажемо Наставно-научном већу Филолошког факултета да усвоји овај извјештај и кандидату одобри одбрану пред комисијом у потписаном саставу.

Комисија:

др Душан Иванић, професор емеритус

др Весна Матовић, научни саветник

др Јован Делић, редовни професор